

Министерство образования Республики Беларусь

**Учреждение образования
«Гомельский государственный университет
имени Франциска Скорины»**

Представительство Россотрудничества в Республике Беларусь

Российский Центр науки и культуры в Минске

**ВУЗОВСКИЕ МУЗЕИ
БЕЛОРУССКО-РОССИЙСКО-УКРАИНСКОГО
ПОГРАНИЧЬЯ**

Гомель

**Варк
2014**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

МУЗЕЙ Б.Д. ГРІНЧЕНКА В КИЄВІ

Серед численних вишів столиці України Київський університет імені Бориса Грінченка – один із найстаріших.

Його історія розпочинається 16 березня 1874 року, коли було відкрито педагогічні курси удосконалення вчителів початкових народних училищ Київського навчального округу, які діяли на кошти міської управи до 1917 року.

В умовах революції Педагогічні курси були реорганізовані в Українську Педагогічну Академію, а в 1919 році – у інститут Бориса Грінченка, який згодом був перейменований у Київські педагогічні курси імені Б.Д. Грінченка, а в 1922 році – у Вищі трирічні педагогічні курси імені Б.Д. Грінченка.

На основі цих курсів у 1939 році був створений Київський міський інститут удосконалення вчителів, який здійснював свою діяльність понад чотири десятиліття.

У 1990 році відбулося об'єднання міського й обласного інститутів удосконалення вчителів, на базі яких було утворено Київський міжрегіональний інститут удосконалення вчителів. А вже в 1993 році навчальному закладу було повернено ім'я Б.Д. Грінченка. КМІУВ імені Б.Д. Грінченка трансформувався у провідний навчально-науковий заклад системи вищої та післядипломної педагогічної освіти, який у 1994 році одержав ліцензію на право здійснювати освітню діяльність за IV рівнем акредитації.

Поєднуючи підготовку і підвищення кваліфікації педагогічних працівників столиці і столичної області, інститут став унікальним навчальним закладом України.

Зважаючи на досягнення колективу інституту, у 2002 році відповідно до рішення Київської міської ради на його базі було створено Київський міський педагогічний університет імені Б.Д. Грінченка – вищий навчальний заклад IV рівня акредитації.

2008 р. – рік 145-ої річниці з дня народження Б. Грінченка – було визначено Роком Б. Грінченка в університеті. До річниці було розроблено нагрудний знак із його барельєфом «За особистий внесок

у розвиток Університету» та запроваджено іменну стипендію найкращим студентам. З 2008 року відбуваються щорічні Грінченківські читання «Борис Грінченко – відомий і невідомий».

У квітні 2010 року у самому центрі Києва (вул. Воровського, 18/2) до сторіччя з дня смерті Бориса Грінченка, письменника, публіциста і творця першого українського словника, в університеті було відкрито Музей його імені.

В цій старовинній будівлі Б. Грінченко читав свої лекції, проводив літературно-мистецькі вечори. Там же відбувся єдиний вечір, присвячений 25-річчю літературної діяльності автора. Мета музею – допомогти учнівській і студентській молоді поглибити знання про громадське та суспільно-політичне життя України другої пол. XIX–поч. XX ст., літературний процес та культурно-мистецьке середовище, в якому жив і працював Борис Дмитрович Грінченко.

Представлені грінченкознавчі матеріали стануть у пригоді також вчителям, викладачам, науковцям – дослідникам його творчості.

Україна! У цьому слові для мене все.

Б. Грінченко

Грінченко Борис Дмитрович (1863–1910) – український письменник (поет, прозаїк, публіцист, перекладач, літературознавець, драматург), фольклорист, етнограф, мовознавець, лексикограф, видавець народнопросвітніх книг і редактор першої щоденної загальноукраїнської газети «Громадська Думка», організатор товариства «Просвіта», педагог і громадський діяч. Його багаторічна діяльність була спрямована на формування української нації і становлення Української держави.

Великим Просвітителем ввійшов він в історію України.

Своє коротке життя Б. Грінченко означив двома словами: Україна і праця. Розуміючи занедбаність української культури, невтомний Грінченко віддав свій 47-річний вік на розбудову України.

Борис Грінченко-педагог учителював у селах Харківщини, Сумщини, Катеринославщини. Роботу поєднував із фольклорно-етнографічною, культурологічною, науковою та лінгвістичною діяльністю. Усе життя Б. Грінченко втілював ідею створення національної школи. Він зробив вагомий внесок у справу систематизації української народної просвіти, визначив наукові підходи щодо організації шкільного навчання, закладав основи української педагогіки.

Життя та діяльність Б. Грінченка для багатьох поколінь служить дієвим прикладом подвижництва на ниві української культури і національної ідеї. Праця була найвищим сенсом і покликанням його життя. Постать невтомного трудівника, який безоглядно віддав усі сили й енциклопедичні знання вітчизняній культурі, по праву стоїть поруч із титанами української нації як Тарас Шевченко, Іван Франко, Пантелеймон Куліш, Леся Українка.

Пішов Борис Грінченко у вічність на 47-му році життя 6 травня 1910 року. Його поховано в Києві на Байковому кладовищі.

Науково-педагогічний колектив і студенти Університету доглядають його могилу.

Кожна річ тут має в собі частинку мого Я...

Б. Грінченко

Музей експонує автентичні речі та автографічні тексти Бориса Грінченка, його дружини, української письменниці й перекладачки Марії Загірньої та доньки Насті Грінченко, дитячої письменниці. Широко представлено листування родини Грінченків.

Чимало експонатів – це матеріали з архіву одного з перших біографів Б.Д. Грінченка Миколи Плевако, що були подаровані музею відомим грінченкознавцем, професором В.В. Яременком.

На стендах розміщені копії їхніх особистих та історичних документів, зібрані із архівів Києва, Харкова та Львова.

Експозиція репрезентує рідкісні світлини, надруковані у кінці XIX – на початку XX століття фотонатурні листівки з видами старих міст: Харкова, Херсона та Києва, що передають тогочасний міський колорит. Привертають увагу відвідувачів раритетні поштові листівки з портретами письменника.

*Експозиції, які відтворюють періоди життя
і діяльності Б.Д. Грінченка:*

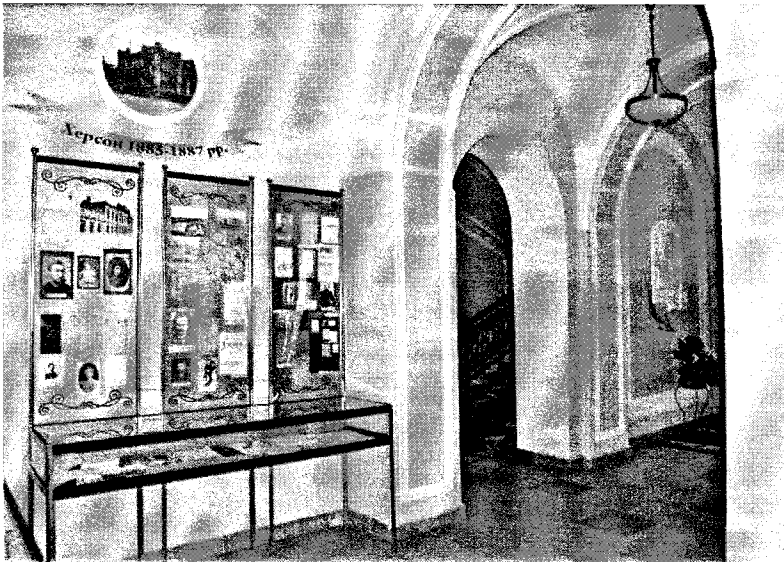
Харківський період (875–1885)

Херсонський період (1885–1887)

Катеринославський період (1887–1893)

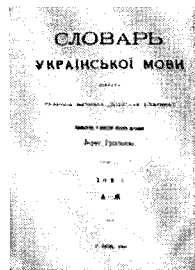
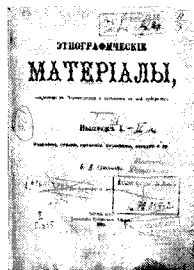
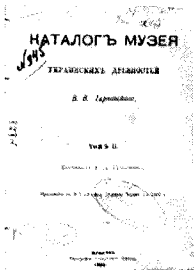
Чернігівський період (1894–1902)

Київський період (1902–1909)

Музей експонує унікальні видання Грінченкових творів, серед яких є прижиттєві, та книги, аналогі яких знаходилися в книгозбірні письменника, деякі з них («Словарь української мови», «Українська граматка», «Рідне слово» та ін.) – із дарчими написами автора, а також «Вибрані твори» в 10-ти томах (20-30 рр. ХХ ст., видавництва «Вік» і «Книгоспілка»).

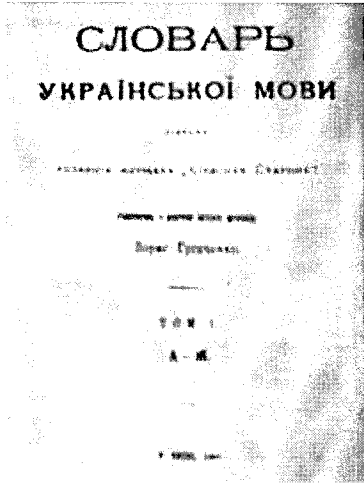
У фондах музею – повний комплект журналу «Нова громада» (1906 р.), редактором якого був Б.Д. Грінченко, книги з україніки й української та світової класики ХІХ–ХХ ст.

Серед експонатів представлена табличка з дверей квартири №8 на вулиці Гоголівській, 8 – саме тут упродовж 1902–1905 рр. учений працював над славнозвісним «Словарем української мови».

Громадянським і творчим подвигом можна назвати цю роботу письменника. Адже скласти словник української мови мріяли такі знані діячі української культури як Пантелеймон Куліш, Іван Нечуй-Левицький та ін. Завдяки гідним подиву працелюбності, наполегливості Грінченка роботу з укладання словника було здійснено.

З матеріалів, які були в розпорядженні журналу «Киевская старина», та зі своїх власних Грінченко уклав чотиритомний «Словарь української мови», який, як і його мовознавчі студії «Огляд української лексикографії», «Три питання нашого правопису» та інші, не втратили своєї наукової цінності й сьогодні.

Діставши згоду редакції «Киевской старины», Грінченко не лише упорядковує вже зібрані матеріали, а додає тисячі нових слів, коментує їх за найавторитетнішими виданнями. Цей двомовний – українсько-російський – словник має до 68 тисяч реєстрових слів і є першим в українській лексикографії великим зібранням лексичних фондів української мови. Завершена 1904 року праця здобула високу оцінку вітчизняних і зарубіжних фахівців, а 1906 року Російська Академія Наук відзначила «Словник...» другою премією імені М. Костомарова.

Музей Бориса Грінченка Київського університету імені Бориса Грінченка є складовою системи навчально-наукової та соціально-

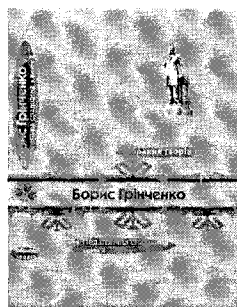
гуманітарної роботи зі студентами. Музей створено з метою залучення студентської молоді до вивчення, збереження і використання громадської, просвітницької, культурної і педагогічної спадщини Бориса Дмитровича Грінченка.

Система роботи Музею сприятиме долученню студентської молоді до джерел патріотизму, національної свідомості, поваги до національних цінностей українського народу, формуванню освіченої розвиненої особистості.

22 серпня 2011 року було урочисто відкрито пам'ятник Борису Дмитровичу Грінченку, споруджений коштом студентів, викладачів Університету та працівників освіти м. Києва за підтримки Київської міської державної адміністрації та Шевченківської районної у м. Києві державної адміністрації. Автори пам'ятника – скульптор Микола Обезюк та архітектор Микола Босенко.

З 2013 року університет розпочав видавати багатотомне зібрання творів Б. Грінченка (керівник проекту, голова редакційної ради Огнев'юк В.О., ректор Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України).

Підготовка Т.І. Твєритиної